TÓM TẮT

MỘT SỐ TÁC PHẨM VĂN XUÔI 12

https://www.facebook.com/tailieuhaykhoic

LƯU HÀNH NỘI BỘ

Tác phẩm chính khoá

1. Tuyên ngôn độc lập: (Hồ Chí Minh)

Bản tuyên ngôn mở đầu bằng những câu trích dẫn từ "Tuyên ngôn độc lập" của Mỹ, " Tuyên ngôn nhân quyền và dân quyền" của Pháp để khẳng định quyền độc lập tự do của dân tộc Việt Nam. Tiếp đó, bản tuyên ngôn lên án tội ác của thực dân Pháp đối với dân tộc Việt Nam trong đó hơn 80 năm chúng xâm lược chúng ta. Đó là tội ác về kinh tế, chính trị, văn hóa, tội bán nước hai lần cho Nhật. Bản tuyên ngôn nêu cao cuộc đấu tranh chính nghĩa và thắng lợi của nhân dân ta. Bản tuyên ngôn kết thúc bằng lời tuyên bố quyền độc lập tự do và ý chí quyết tâm bảo vệ độc lập tự do của toàn dân tộc.

2. Nguyễn Đình Chiểu, ngôi sao sáng trong văn nghệ của dân tộc

(Phạm Văn Đồng)

Phần 1: Đặt vấn đề cho bài viết. Tác giả nêu luận điển xuất phát: Phải có cái nhìn đúng về văn chương Nguễyn Đìng Chiểu và thơ văn của ông. Cách nhìn đó là: "Trên trời có những vì sao có ánh sáng khác thường, nhưng con mắt chúng ta phải chăm chú nhìn thì mới thấy, và càng nhìn thấy càng sáng.thơ văn Nguyễn Đình Chiểu cũng vậy"

Phần 2 : Giải quyết vấn đề : Tác giả nêu các luận điểm bổ sung để chứng minh cho luận điểm xuất phát: cách nhìn đúng đắn đó được cụ thể hoá qua cách đánh giá (của tác giả) về :

- + Cuộc đời và quan niệm sáng tác của Nguyễn Đình Chiểu.
- + Thơ văn yêu nước của Nguyễn Đình Chiểu (chủ yếu là Văn tế nghĩa sĩ Cần Giuộc)
- + Tác phẩm Truyện Lục Vân Tiên Tác phẩm phổ biến , đặc sắc của NĐC (cả nội dung và nghệ thuật).

Phần 3: Kết thúc vấn đề: (Luận điểm kết luận, cái đích của bài viết)

Đánh giá đúng vị trí của NĐC trong nền văn học dân tộc theo cách nhìn mới mẻ đã nêu ở phần đầu: "NĐC là một chí sĩ yêu nước, một nhà thơ lớn của nước ta. Đời sống và sự nghiệp của Nguyễn Đình Chiểu là một tấm gương sáng, nêu cao đại vị và tác dụng của văn học, nghệ thuật, nêu cao sứ mạng của người chiến sĩ trân mặt trận văn hoá và tư tưởng".

3. Thông điệp nhân ngày thế giới phòng chống AIDS 1-12-2003 (Cô-phi-annan)

1) Mở đầu:

Nhắc lại việc cam kết của các quốc gia trên thế giới để đánh bại căn bệnh HIV/AIDS vào năm 2001 và Tuyên bố về cam kết phòng chống HIV/AIDS của quốc gia đó.

- 2) Nhìn lại tình hình thực hiện phòng chống HIV/AIDS:
- Đã có một số dấu hiệu của chúng ta về nguồn lực, ngân sách, chiến lược quốc gia về phòng chống HIV/AIDS.
- Song hành động của chúng ta vẫn quá ít so với yêu cầu thực tế, dịch HIV/AIDS vẫn hoành hành gay tử vong trên thế giới và có rất ít dấu hiệu suy giảm. Trong năm qua, cứ mỗi phút trôi qua có 10 người nhiễm HIV, và đại dịch này đang lây lan với tốc độ báo động ở phụ nữ, đang lan rông nhanh nhất ở chính khu vực mà trước nay hình như vẫn còn an toàn- đặc biệt là Đông Âu và toàn bộ Châu Á, từ dãy núi Uran đến Thái Bình Dương.
- Không hoàn thành được một số mục tiêu đề ra trong Tuyên bố về Cam kết phòng chống HIV/AIDS và với tiến độ như hiện nay, chúng ta sẽ không đạt được bất cứ mục tiêu nào năm 2005.
- 3) Nhiệm vụ cấp bách , quan trong hàng đầu là tích cực phòng chống AIDS
- Phải nỗ lực thực hiện cam kết của mình bằng những nguồn lực và hành động cần thiết.
- Phải đưa vấn đề AIDS lên vị trí hàng đầu trong chương trình nghị sự về chính trị và hành động .

- Phải công khai lên tiếng về AIDS
- Không được kì thị và phân biệt đối xử đối với những người sống chung với HIV/AIDS.
- Đừng một ai ảo tưởng rằng chúng ta có thể bảo vệ được chính mình bằng cách dựng lên cách bức tường rào ngăn cách " giữa chúng ta và họ".
- Trong thế giới khốc liệt này không có khái niệm chúng ta và họ. Trong thế giớio đó, im lặng đồng nghĩa với cái chết. Có nghĩa là phải hành động để chống lại đại dịch AIDS đang đe doạ mọi người trên hành tinh này, không trừ một ai.
- 4) Kết thúc : Lời kêu gọi phòng chống HIV/AIDS :
- Tôi kêu gọi các bạn hãy cùng với tôi lên tiếng thật to và hãy đồng dạc về HIV/AIDS .
- Hãy cùng chúng tôi giật đổ thành luỹ của sự im lặng, kì thị và phân biệt đối xử đang vây quanh căn bệnh này.
- Hãy sát cách cùng chúng tôi, bởi lẽ cuộc chiến chống lại HIV/AIDS bắt nguồn từ chính các ban.

4. Người lái đò sông Đà (Nguyễn Tuân)

Thiên nhiên Tây Bắc được tô điểm bởi con sông đà vừa hung bạo trữ tình. Sông Đà có lúc dịu dàng như người phụ nữ kiều diễm.Nước sông Đà thay đổi theo mùa phản chiếu trời xuân nắng thu « Mùa xuân dòn xanh ngọc bích,mùa thu lừ lừ chín đỏ như da mặt người bầm đi vì rượu bữa » .Dọc theo sông Đà,có lắm thác nhiều ghềnh,có đá dựng vách thành,có đá tảng,đá hòn bày thế thạch trận,tạo nên cửa sinh cửa tử.Nổi bật trên bức tranh thiên nhiên hùng vĩ,đầy sức sốngdó là hình ảnh ông lái đò sông Đà. Đó là một người mang vẻ đẹp khỏe khoắn của người dân lao động vùng sông nước với thân hình cao to,nước da rám nắng. Ông làm nghề lái đò đã nhiều năm, từng gắn bó với dòng sông Đà, hiểu được tính khí của nó.Ông thuộc nằm lòng từng con thác lớn, thác nhỏ, từng vách đá, luồng nước, từng cửa sinh cửa tử do thế thạch trận tạo nên .Ông đã dùng kinh nghiệm nghề nghiệp cộng với sự cần cù gan dạ đưa con thuyền vượt thác nước sông Đà đầy nguy hiểm.Ông đã đưa nhiều chuyến hàng về xuôi an toàn để góp phần vào cuộc sống.

Sau khi vượt sông Đà, ông lái đò trở về cuộc sống đời thường thanh thản của mình,ông neo thuyền chỗ khúc sông bình lặng và nấu ống cơm lam, bàn tán về cá Anh Vũ cá dầm xanh.

5. Ai đã đặt tên cho dòng sông (Hoàng Phủ Ngọc Tường)

Bài bút kí đã ca ngợi vẻ đẹp của sông Hương gắn liền với xứ Huế mơ mộng đã đi vào lòng người và với truyền thống lịch sử xứ Huế

Lúc ở thượng nguồn, sông Hương có vẻ đẹp mãnh liệt và hoang dại , có nhiều ghềnh thác đáy vực bí ẩn. Có thể xem sông Hương như bản trường ca của rừng già

Lúc về đồng bằng ,sông Hương thơ mộng làm say đắm lòng người.Hai bên bờ sông Hương chói lọi màu đỏ của hoa đỗ quyên.Dòng sông mềm như tấm lùa uốn cong ,cảnh đẹp như bức tranh có đường nét,hình khối « trôi đi giũa hai dãy đồi sừng sửng như thành quách », « cao đột ngột như VỌNG CẢNH, TAM THAI,LƯU BẢO ».Sông hương có vẻ đẹp da màu biến ảo : « sớm xanh,trưa vàng ,chiều tím »

Lúc qua thành phố huế, sông Hương « trôi đi thực chậm », chảy lặng lờ như điệu slow. Sông Hương « đã trở thành một người tài nữ đánh đàn lúc đêm khuya ». Trên sông vọng lại tiếng hát trong một khoang thuyền nào đó. Sông Hương mang vẻ đẹp vừ trữ tình, vừa trầm mặc gắn liền với lịch sử bi tráng của dân tộc mà trên thế giới không có dòng sông nào như thế. Và trước về với biển sông hương lưu luyến tình cảm với thành phố Huế ví như nỗi vấn vương của nàng Kiều với Kim Trọng.

6. VỢ CHÒNG A PHỦ: (TÔ HOÀI)

Ngày xưa, bố Mị lấy mẹ Mị, không đủ tiền cưới phải đến vay nhà thống lí, bố của thống lí Pá Tra bây giờ. Mẹ Mị đã chết, bố Mị đã già mà món nợ mỗi năm phải trả lãi một nương ngô vẫn còn. Năm đó, ở Hồng Ngài tết đến, A Sử con trai thống lí Pá Tra lừa bắt cóc được Mị về làm vợ cúng trình ma. Mị trở thành con dâu gạt nợ. Khổ hơn con trâu con ngựa, lùi lũi như con rùa trong xó cửa. Mị toan ăn lá ngón tự tử. Thương cha già, Mị chết không đành. Ở lâu trong cái khổ, Mị quen khổ rồi. Một cái tết nữa lại đến. Mị thấy lòng phơi phới. Cô uống rượu ực từng bát, rồi chuẩn bị lấy váy áo đi chơi. A Sử đã trói đứng Mị bằng một thúng sợi đay.

A Phủ vì tội đánh con quan nên bị làng phạt vạ một trăm bạc trắng. A Phủ trở thành người ở nợ cho Pá Tra. Một năm rừng động, A Phủ để hổ bắt mất một con bò. Pá Tra đã trói đứng anh vào một cái cọc bằng một cuộn mây. Mấy ngày đêm trôi qua, A Phủ sắp chết đau, chết đói, chết rét thì được Mị cắt dây trói cứu thoát. Hai người trốn đến Phiềng Sa nên vợ nên chồng. A Phủ gặp cán bộ A Châu kết nghĩa làm anh em được giác ngộ trở thành chiến sĩ du kích đánh Pháp.

7. VỢ NHẶT : (KIM LÂN)

Anh Tràng ở xóm ngụ cư, làm nghề kéo xe bò chở thuê. Đã nhiều tuổi, thô kệch, có tính vừa đi vừa nói lảm nhảm. Hai me con ở trong một mái nhà tranh vắng teo, rúm ró bên ảnh vườn. Trận đói kinh khủng đang diễn ra, người chết đói như ngả rạ. Một lần kéo xe thóc Liên đoàn lên tỉnh, hắn hò một câu vượt dốc rất tình. Một cô gái ton ton chạy lại đẩy xe cho Tràng, liếc mắt cười tít. Lần thứ hai, Tràng gặp lại thị, trông khác hẳn, thị gầy sọp hẳn đi, áo quần tả tơi như tổ đỉa. Một vài câu trách móc, mời chào, thị ăn một chập 4 bát bánh đúc do Tráng đãi. Mua một cái thúng và 2 hào dầu. Tràng dẫn thi về nhà ra mắt me. Xóm ngu cư ngac nhiên khi thấy một người đàn bà xa lạ đi theo Tráng họ bàn tán, có phần lo ngại. Trong nhá nhem tối, bà cụ Tứ gặp và nói chuyện với nàng dâu mới. Lần đầu nhà Tràng có dầu thắp đèn... Tiếng ai hờ khóc người chết đói ngoài xóm lọt vào. Sáng hôm sau, bà mẹ chồng và nàng dâu mới quét dọn trong nhà ngoài sân. Bữa cơm – cháo cám – đón nàng dâu mới. Bà cụ Tứ vừa ăn vừa kể chuyện làm ăn, gia cảnh với con dâu, nói toàn chuyện vui, toàn chuyện sung sướng sau này. Lại một buổi sáng. Tiếng trống thúc thuế dồn dập. Qua đen bay vù như mây đen. Thi nói về chuyên Việt Minh phá kho thóc Nhật. Tràng nhớ lại lá cờ đỏ bay phấp phới hôm nào...

8.RÙNG XÀ NU (NGUYỄN TRUNG THÀNH)

Sau 3 năm đi "lực lượng", Tnú về thăm làng. Bé Heng gặp anh ở con nước lớn dẫn anh về. Con đường cũ, hai cái đốc, rừng lách chẳng chit hố chông, hầm chông, giàn thò sắc lạnh. Mặt trời chưa tắt thì anh về đến làng. Cụ Mết giả làng và bà con dân làng reo lên mừng rõ. Cu Mết đưa anh về nhà ăn cơm. Từ nhà ưng vang lên một hồi, ba tiếng mõ dài, cả lũ làng cầm đuốc kéo tới nhà cụ Mết gặp Tnú. Có ông bà già. Nhiều trai tráng và lũ con gái. Đông nhất là lũ trẻ con. Có cả cô Dít, em gái Mai, nay là bí thư chi bộ kiệm chính trị viên xã hội. Ai cũng muốn ngồi gần anh Tnú. Dít thay mặt lũ làng xem giấy có chữ ký chỉ huy cho phép Tnú về thăm làng một đêm. Quanh bếp lửa rộn lên: "Tốt lắm rồi!" "Một đêm thôi, mai lại đi rồi, ít quá, tiếc quá!". Rồi cu Mết kể lai cuộc đời Tnú cho lũ làng nghe. Tiếng nói rất trầm. "Anh Tnú đó, nó đi Giải phóng quân đánh giặc... Đời nó khổ, nhưng bụng nó sạch như nước suối làng ta". Anh Xút bị giặc treo cổ, bà Nhan bị giặc chặt đầu, nó và em Mai đi vào rừng nuôi anh Quyết cán bộ. Anh dạy nó học chữ. Nó học chữ thì hay quên nhưng đi rừng làm liên lạc thì đầu nó sáng lạ lùng. Nó vượt thác, xé rừng mà đi, lot tất cả vòng vậy của giặc. Một lần Thú vượt thác Đắc nông thì bi giặc bắt, bị tra tấn, bị đầy đi Kông Tum. Ba năm sau, Tnú vượt ngực trốn về, lưng đầy thương tích. Thú đọc thư tuyệt mệnh của anh Quyết gửi cho dân làng Xô Man trước khi anh tử thương. Tnú đi bộ lên núi Ngọc Linh đem về một gùi đá mài. Đêm đêm làng Xô Man thức mài vũ khí. Thẳng Dục chỉ huy đồn Đắc Hà đưa lũ ác ôn về vây ráp làng. Tiếng kêu khóc vang dậy. Cụ Mết và trai tráng lánh vào rừng, bí mật bám theo giặc. Bọn giặc đã giết chết mẹ con Mai. Tay không ra cứu vợ con, Tnú bị giặc bắt. Chúng lấy nhựa xà nu đốt cháy 10 ngón tay anh. cụ Mết và lũ thanh niên từ rừng xông ra, dùng mác, và rựa chém chết tất cả 10 tên ác ôn. Thẳng Dục ác ôn và xác lũ lính ngồn ngang quanh đống lửa trên nhà ưng. Từ đó, làng Xô Man ào ào rung động. Và lửa cháy khắp rừng. Sau đó, Tnú ra đi tìm cách mạng..."

Cụ Mết ngừng kể, rồi hỏi Tnú đã giết được mấy thằng Diệm, mấy thằng Mĩ rồi? Anh kể chuyện đánh đồn, xông xuống hầm ngầm dùng tay bóp chết thằng chỉ huy... thẳng Dục, "đúng chớ... chúng nó đứa nào cũng là thẳng Dục!". Mưa rơi nặng hạt. Không ai nhận thấy đêm đã khuya. Sáng hôm sau cụ Mết và Dít tiễn Tnú lên đường. Ba người đứng nhìn những rừng xà nu nối tiếp chạy đến chân trời...

9. NHỮNG ĐỨA CON TRONG GIA ĐÌNH : (NGUYỄN THI)

Việt quê ở Bến Tre. Chị gái là Quyết Chiến, hai chị em cùng đi bộ đội một ngày. Trong một trận đánh lớn trong rừng cao su, Việt dùng thủ pháo diệt một xe bọc thép Mĩ. Nhưng Việt đã bị thương nặng, ngất đi trên chiến trường, bị lạc đơn vị ba ngày đêm. Tỉnh rồi lại mê, mê rồi lại tỉnh, anh nhớ lại những kỷ niệm vui, buồn tuổi thơ, nhớ lại ba má, anh chị em, nhớ chú Năm. Cả ba lẫn má đều hy sinh trong chiến tranh. Việt và chị Chiến ra đi đánh giặc để báo thù cho ba má, để giải phóng quê hương, tiếp tục trang sử anh hùng của gia đình. Anh Tánh dẫn tiểu đội đi tìm Việt suốt 3 ngày, mấy lần đụng địch, lục suốt mặt trận dài dặc mới gặp được Việt và đưa về bệnh viện quân y. Lúc vết thương sắp lành, anh Tánh giục Việt viết thư cho chị Chiến.

10. Chiếc thuyền ngoài xa (Nguyễn Minh Châu).

Nhiếp ảnh Phùng đã từng tham gia cuộc kháng chiến chống Mĩ. Anh được trưởng phòng phân công xuống vùng biển để chụp một bức ảnh cảnh biển buổi sáng. Anh quan sát và giơ máy bấm máy. Đó là một cảnh "đắt" trời cho. " Mũi thuyền in một nét mơ hồ lòe nhòe vào bầu sương mù trắng như sữa có pha chút màu hồng hồng của mặt trời chiếu vào". Toàn bộ khung cảnh từ đường nét đến ánh sáng đều hài hòa và rất đẹp. Nó đẹp như " bức tranh mực tàu của một danh họa thời cổ" . Phùng rất xúc động và nhận ra sự rung cảm của tâm hồn mình. Anh liên tưởng đến câu nói của ai đó " bản thân cái đẹp chính là đạo đức".

Ngay lúc ấy Phùng thấy mũi thuyền tiến thẳng vào bờ. Một người đàn ông và một người đàn bà rời thuyền. Tiếng quát của người đàn ông :" Cứ ngồi yên nay. Động nay tao giết cả mày đi bây giờ". Người đàn bà cao lớn, đường nét thô kệch mệt mỏi sau một đêm kéo lưới. Người đàn ông có tấm long rộng và cong như một chiếc thuyền. Mái tóc tổ qua, lão đi chân chữ bát. Hai con mắt dữ tợn. Cả hai đến chỗ chiếc xe rà phá mìn của công binh Mỹ bỏ lại. Người đàn ông trở nên hùng hổ, rút chiếc thắt long trongngười quật tới tấp vào lưng người đàn bà, vừa đánh vừa nguyền rủa bằng cái giọng rên ri đau đớn : " Mày chết đi cho ông nhờ. Chúng mày chết đi cho ông nhờ". Giữã lúc ấy thằng Phác (con của cặp vợ chồng) lao ra như một mũi tên. Phùng cũng lao tới. Khi anh tới nơi thì chiếc dây da nằm trong tay thằng Phác. Nó đánh vào ngực bố nó. Lão đàn ông giằng lại chiếc dây thắt lưng không được liền dang thẳng cách tay cho thằng bé 2 cái tát . Lão bỏ về thuyền , hai mẹ con ôm nhau khóc.

Ba hôm sau Phùng lại chứng kiến một cảnh tương tự. Chỉ có khác là chị thằng Phác giằng được con dao mà thằng em trai địng dùng làm vũ khí để bảo vệ bà mẹ. Không thể chiu được, Phùng xông ra buộc lão đàn ông chấm dứt hành đông độc ác.

Lão đánh trả, Phùng bị thương phải đưa vào bệnh xá của toà án huyện. Tại đây anh biết được cảnh ngộ qua lời tâm sự của người đàn bà hàng chài. Anh ngạc nhiên và thực sự thông cảm. Anh và chánh án Đẩu vỡ ra một điều nghịch lí, không có trong sách sở nhưng phải chấp nhận. Sau đó anh trở về phòng văn hoá, suy nghĩ về tấm ảnh chụp được trong lốc lịch.

11. Hồn Trương Ba, Da Hàng Thịt (Lưu Quang Vũ): Gồm 7 cảnh

Trương Ba giỏi đánh cờ , bi Nam Tào bắt chết nhầm. Vì muốn sửa sai, Nam Tào và Đế Thích cho hồn TB nhập vào xác anh hàng thịt rồi chết. Trú nhờ linh hồn trong thể xác anh hàng thịt, TB gặp nhiều điều phiền toái: Lí trưởng sách nhiễu khiến con trai TB phải đưa hối lộ cho lí trưởng , để đến nửa đêm TB mới được rời nhà anh hành thịt về nhà mình; chi hàng thịt đòi chồng lại. Trong con mắt người thân, từ vợ ,con dâu đến cháu gái , TB trở thành kẻ xa lạ...

TB đau khổ vi phải sống trái tự nhiên, giả tạo. Hồn TB bi thể xác hồn thịt xui khiến, dần dần bi nhiễm một số thói xấu, những cái tầm thường của anh đồ tể. Ý thức được điều đó, linh hồn TB giần vặt đau khổ và đi đến quyết đinh chống lại bằng cách tách linh hồn ra khỏi thể xác anh hàng thịt. Xác hàng thịt chế giễu , ve van hồn TB thỏa hiệp.

Đế Thích định giúp hồn TB nhập vào xác cu Tị, TB kiên quyết từ chối, xin cho cu Tị được sống, đồng thời trả xác lại cho anh hàng thit và chấp nhận cái chết.

Tác phẩm đọc thêm

1. Những ngày đầu tiên của nước Việt Nam mới (Võ Nguyên Giáp):

4 đoạn:

- Đoạn 1 : Từ đầu đến "ập vào miền Bắc" : Tư thế đứng vững mạnh, hiên ngang của dân tộc thời chống Mĩ, tác giả hồi tưởng về "giờ phút hiểm nghèo" của nước Việt Nam mới.
- Đoạn 2 : Tiếp theo đến "thêm trầm trọng" : Những khó khăn mọi mặt của đất nước tưởng khó có thể vượt qua.
- Đoạn 3 : Tiếp theo đến "Ba trăm bảy mươi ki-lô-gam vàng : Những biện pháp tích cực của chính quyền mới và quyết tâm vượt qua mọi khó khăn thử thách của toàn Đảng, toàn dân ta.
- Đoạn 4 : Còn lại : Hình ảnh Bác Hồ như sự tượng trưng cho một chính thể mới, nhà nước của dân, do dân, vì dân.

2. Bắt sấu ở rừng U Minh Hạ (Sơn Nam)

Truyện kể về tài bắt sấu của ông năn Hên, người thợ giả chuyên bắt sấu ở Kiên Giang. Nghe tin ngọn rạch Cái Tàu có cái ao sấu " nhiều như trái mù u chin rụng ", ông năm Hên tìm đến để bắt sấu cho dân làng ở đó. Và ông đã bắt sấu bằng... tay không! Chỉ can một người dẫn đường đến cái ao cá sấu. Trên xuồng đi bắt cá sấu cũng chỉ có một loin nhang trần và một hũ rượu. Vậy mà, chỉ một giờ đồng hồ sau, Tư Hoạch (người dẫn đường) đã bơi xuồng về như dạo mát, kéo theo sau chiếc bè quái dị được kết bằng 45 con cá sấu còn sống nhăn, con này buộc nối đuôi con kia, đen ngòm như một khúc cây khô dài. Bà con chưa heat ngạc nhiên, khâm phục thì ở mé rừng, ông năm Hên đã xuất hiện như tướng ông thầy pháp, " áo rách vai, tóc rối nùi, mắt đỏ ngầu, bó nhang cháy đỏ quơ qua, quơ lại trên tay". Có một vẻ gì như thần bí, nhưng thực chất đây cũng là một " nghệ sĩ tay không bắt sấu" ở rừng U Minh Hạ.

3. Mùa lá rụng trong vườn : (Ma Văn Kháng)

Chuyện xảy ra ngay trong gia đình ông Bằng, một gia đình được coi là nền nếp, luôn giữ gia pháp, gia phong nay trở nên chao đảo trước những thay đổi lớn của XH. Những con người hôm qua chấp nhận hy sinh nay lại rơi vào quyền lực của tiền tài (Lí), có người hôm qua là anh hùng nay trở nên lac lõng (Đông). Có người xưa là bộ đội nay trốn sang nước ngoài (Cừ)...Nhưng cũng có những người trong gia đình giữ vững được truyền thống gia đình như ông Bằng ,chị Hoài . Chị Hoài người con dâu trưởng gia đình ông Bằng, vợ anh cả Tường liệt sĩ- nay có gia đình riêng, nhưng vẫn gắn bó sâu sắc với gia đình nhà chồng trước. Ở nông thôn, công việc bận rộn quanh năm, lại là chủ nhiệm hợp tác xã, mẹ của 4 đứa con, nhưng đúng chiều 30 tết, chi vẫn lên Hà Nôi thăm gia đình ông Bằng và cúng tất niên cùng với bố chồng và các em. Mọi người trong gia đình đều ngạc nhiên và mừng rỡ. Ông Bằng và chị Hoài không nén được xúc động trước cuộc gặp gỡ cuối năm. Rồi cảnh cúng gia tiên nghiêm trang, thiêng liêng, sau đó là bữa cơm sum hợp gia đình chiều 30 tết đầm ấm, vui vẻ...Tất cả đã nói lên nét đẹp tình người gắn bó với nhau- dù trong hoàn cảnh nào- và cả nét đẹp truyền thống văn hoá dân tôc trong ngày Tết Nguyên đán.

4. Một người Hà Nội (Nguyễn Khải)

Nhân vật trung tâm trung truyện ngắn là cô Hiền , một người Hà Nội bình thường. Cũng như những người Hà Nội bình thường khác, cô đã cùng HN , cùng đất nước trải qua những biến động, thăng trầm nhưng vẫn giữ được cốt cách HN , cái bản lĩnh văn hoá của người HN. Cô sống thẳng thắn, chân thành, không giấu giếm quan điểm,thái độ riêng của mình với mọi hiện tượng xung quanh.

Thời trẻ, cô Hiền là một người tài hoa, yêu thích văn chương, giao du với đủ loại thanh niên con nhà giàu, nghệ sĩ văn nhân, nhưng khi chọ chồng cô không hề lãng main mà chọn ông anh giáo dạy cấp Tiểu học hiền lành , chăm chỉ . Cô tính toán kĩ lưỡng khi quản lí gia đình, dạy dỗ con cái từ cách ăn nói , đi đứng... sao cho thể hiện được nét văn hoá của người HN

Hoà bình lập lại ở miền Bắc, cô Hiền nói về niềm vui và cả những cái có phần máy móc, cực đoan của cuộc sống xung quanh: vui hơi nhiều, nói cũng hơi nhiều, theo cô chính phủ can thiệp vào nhiều việc của dân quá .... Cô tính toán mọi việc trước sau rất khôn khéo và đã tính là làm, đã làm là không để ý đến những đàm tiếu của thiên hạ...

Miền Bắc bước vào thời kì đương đầu với chiến tranh phá hoại bằng không quân của Mĩ. Cô Hiền dạy con cách sống "biết tự trọng, biết xấu hổ", biết sống đúng với bản chất người Hà Nội. Đó cũng là lí do vì sao cô sẵn sàng cho con trai ra trận: "Tao đau đớn mà bằng lòng, vì tao không muốn nó sống bám vào sự hi sinh của bạn. Nó giám đi cũng là biết tự trọng"...

+ Sau chiến thắng mùa xuân 1975, đất nước trong thời kì đổi mới, giữa không khí xô bồ của thời kinh tế thị trường, cô Hiền vẫn là "một người Hà nội của hôm nay, thuần tuý Hà Nội, không pha trộn". Từ chuyện cây si cổ thụ ở đền Ngọc Sơn, cô Hiền nói về niềm tin vào cuộc sống ngày càng tốt đẹp hơn.